

Handreiking

steunpunt
medezeggenschap
passend onderwijs

Medezeggenschap en passend onderwijs voor niet MR-leden

Passend onderwijs: wat heb ik daarover te zeggen?
De inspraak van ouders, leerlingen en personeel

Nico Foppen

Juni 2013

Inhoud

Inleiding	2
1.Individuele inspraak	3
Het ontwikkelingsperspectief van een kind	3
Op overeenstemming gericht overleg	3
Evalueren van het ontwikkelingsperspectief	4
Geen overeenstemming met de school	4
Als het kind wordt verwijderd	6
2.Collectieve inspraak	7
Medezeggenschap op scholen	7
Het schoolondersteuningsprofiel	7
Adviesrecht medezeggenschapsraad (MR)	8
Achterban raadplegen door de MR	8
Initiatiefrecht	8
Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband	9
Ondersteuningsplanraad	10
Achterbanraadpleging door de ondersteuningsplanraad	10
Overleg samenwerkingsverband met gemeenten	11
MR personeel samenwerkingsverband	11
Meer informatie	11

Inleiding

Vanaf 1 augustus 2014 is de wetgeving over passend onderwijs van kracht. Scholen moeten dan voldoen aan de zorgplicht. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun voorkeur en de school zorgt voor een passend onderwijsaanbod voor het kind. Als de school dat zelf niet kan, zoekt ze een school in de regio die wel voor het benodigde onderwijsaanbod kan zorgen. Om dat mogelijk te maken werken scholen en schoolbesturen samen in regionale samenwerkingsverbanden. In het hele land zijn er zo'n 75 van deze verbanden voor het basisonderwijs en zo'n 75 voor het voortgezet onderwijs. Ook de scholen voor speciaal onderwijs –met uitzondering van de scholen cluster 1 en 2¹– nemen aan de samenwerkingsverbanden deel. Dit is in een notendop de kern van de nieuwe wet. Op deze wijze wil de regering voor ieder kind thuisnabij onderwijs organiseren en voorkomen dat ouders met hun kind moeten 'leuren' als het een ondersteuningsbehoefte heeft waar niet alle scholen aan kunnen voldoen. Ook mogen wachtlijsten niet meer voor komen.

Maar wat is 'een passend onderwijsaanbod'? Wie bepaalt dat? Moet u als ouder maar elk aanbod accepteren of heeft u daarin ook inspraak? En kan er van u als leraar zomaar van alles worden verwacht, of heeft u invloed op het pakket aan zorg en ondersteuning dat uw school aan leerlingen en ouders belooft en dat u in de klas moet waarmaken? Deze handreiking geeft aan hoe de inspraak van ouders, leerlingen en personeel is geregeld als het om passend onderwijs gaat.

Het eerste deel van deze handreiking gaat in op de individuele inspraak van ouders. Het tweede deel behandelt de mogelijkheden voor leerkrachten en ouders om als collectief inspraak op passend onderwijs te hebben.

Een overzicht van alle termen die te maken hebben met passend onderwijs staat op de website van het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs. De handreiking 'begrippen en definities passend onderwijs' treft u op www.medezeggenschap-passendonderwijs.nl onder ondersteuning & advies.

---

¹ Cluster 1: scholen voor kinderen die blind of slechtziend zijn. Cluster 2: scholen voor kinderen die doof, slechthorend zijn of ernstige spraak- en taalmoeilijkheden hebben.

1. Individuele inspraak

De meeste ouders merken niet direct iets van passend onderwijs als zij hun kind aanmelden op een school. Dat wordt anders als hun kind een leer- en/of gedragsstoornis of andere beperking heeft. In dat geval moet de school beoordelen of zij zelf in staat is om het kind goed onderwijs te geven. Om de school voor deze beoordeling voldoende de tijd te geven, wordt er van ouders verwacht dat zij hun kind ten minste 10 weken voor de gewenste toelatingsdatum aanmelden. De normale beslistermijn voor de school is namelijk 6 weken, maar die termijn kan in sommige gevallen met 4 weken worden verlengd. Lukt het de school niet om binnen die 10 weken een beslissing te nemen, dan wordt het kind automatisch tijdelijk leerling van de school totdat er definitief een besluit is genomen.

Het ontwikkelingsperspectief van een kind

Wanneer de school vindt dat een kind een aangepast onderwijsprogramma moet doorlopen, dan gaat zij hierover met de ouders in gesprek. In samenspraak met de ouders stelt de school een zogenaamd ontwikkelingsperspectief op. Dit gebeurt binnen 6 weken nadat het kind tot de school is toegelaten, of nadat is gebleken dat er extra ondersteuning nodig is. In het ontwikkelingsperspectief worden de onderwijsdoelen voor het kind voor een periode van meerdere jaren vastgelegd. Het beschrijft voornamelijk 'wat' er bereikt moet worden, de doelen waar de school samen met de leerling naar toe gaat werken.

Ontwikkelingsperspectief

In het ontwikkelingsperspectief beschrijft de school de doelen die een leerling zal kunnen halen. Het bevat in elk geval de te verwachten uitstroombestemming en de onderbouwing daarvan met een beschrijving van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijsproces. In het regulier onderwijs worden ook de afwijkingen van het reguliere onderwijsprogramma en de te bieden begeleiding en ondersteuning beschreven. Het ontwikkelingsperspectief biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van uw kind. De school stelt een ontwikkelingsperspectief op voor leerlingen die extra ondersteuning op school nodig hebben in het reguliere onderwijs die niet in het basisondersteuningsaanbod zit en voor alle leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs, speciaal basisonderwijs en praktijkonderwijs. De school heeft hierover overleg met de ouders en evalueert jaarlijks met hen. Dit overleg is erop gericht dat ouders en school en samen eens zijn over het ontwikkelingsperspectief en de bijstelling daarvan. De school is verplicht om de voortgang van de leerling jaarlijks te registeren, zodat ouders goed kunnen zien of hun kind zich volgens de verwachte lijn ontwikkelt. In het nieuwe onderwijsstelsel van passend onderwijs vervangt het ontwikkelingsperspectief het handelingsplan. De Inspectie van het Onderwijs ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs, en daarmee ook op het ontwikkelingsperspectief.

Op overeenstemming gericht overleg

Het is de bedoeling dat de ouders nauw bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief van hun kind worden betrokken. Dat heeft de wetgever nadrukkelijk bepaald door te stellen dat het ontwikkelingsperspectief in een 'op overeenstemming gericht overleg' tussen de school en de ouders

tot stand moet komen. Het overleg over het ontwikkelingsperspectief is dus niet zomaar een gesprek. Het is echt de bedoeling dat de ouders en de school er samen uit komen.²

Evalueren van het ontwikkelingsperspectief

Bij sommige leerlingen wordt er direct bij de start een ontwikkelingsperspectief opgesteld, bij andere leerlingen komt het tijdens de schoolloopbaan aan de orde. Dat kan bijvoorbeeld als een leerstoornis pas later zichtbaar is, of als een ziekte of beperking zich op latere leeftijd manifesteert. Ook kan het zijn dat het ontwikkelingsperspectief tussentijds moet worden bijgesteld, omdat de doelen te laag of te hoog zijn ingeschat. De wet schrijft daarom voor dat de school het ontwikkelingsperspectief jaarlijks met de ouders moet evalueren.

Ondanks alle zorg en inzet kan het toch gebeuren dat de school tot de conclusie komt dat zij niet (meer) de benodigde ondersteuning kan bieden. De school gaat dan op zoek naar een andere school binnen het samenwerkingsverband die wel het onderwijs en de aanpak kan bieden die het kind nodig heeft. Wanneer de ouders het met dit aanbod eens zijn, is er uiteraard geen probleem.

Geen overeenstemming met de school

Maar wat als de ouders het er niet mee eens zijn dat hun kind wordt geweigerd of verwijderd? En wat als de ouders het niet met de school eens kunnen worden over het ontwikkelingsperspectief?

De wetgever heeft voor die gevallen vijf beroep- en bezwaarmogelijkheden gegeven. We stippen ze hieronder kort aan:

1. De gewone bezwaarprocedure als het kind wordt geweigerd

De school behoort de ouders schriftelijk mede te delen dat het kind wordt geweigerd. Dit besluit behoort gemotiveerd te zijn. De ouders kunnen tegen dit besluit binnen 6 weken een schriftelijk onderbouwd bezwaar maken bij het schoolbestuur van de school. Het schoolbestuur moet dan binnen 4 weken een nieuwe beslissing nemen. Blijft de school bij zijn besluit, dan kunnen de ouders eventueel nog naar de rechter.

2. De gewone klachtenregeling van de school

Deze mogelijkheid is vooral van toepassing als de school zich niet aan de gemaakte afspraken houdt of tekortschiet in de bejegening van de ouders en/of het kind. Iedere school is wettelijk verplicht om in haar schoolgids informatie te verstrekken over haar klachtenregeling. Veel scholen hanteren een interne en externe klachtenafhandeling. Bij de interne afhandeling bespreekt de ouder zijn probleem eerst met de betreffende leraar en als dat niet helpt met de schoolleider (directeur of rector). Eventueel speelt daarbij een vertrouwenspersoon een bemiddelende of begeleidende rol.

Daarnaast is iedere school bij een onafhankelijke klachtencommissie aangesloten (externe afhandeling). Wanneer ouders hun klacht bij deze commissie indienen, krijgt de klacht een formeel karakter. Officieel is de uitspraak van de commissie niet meer dan een advies aan de school of het schoolbestuur, maar wordt vaak gevoeld als een vonnis. Ook moet er rekening mee worden gehouden dat de behandeling van een klacht bij de onafhankelijke klachtencommissie al gauw enkele maanden duurt. Een klachtenprocedure bij de onafhankelijke klachtencommissie wordt daarom, zowel door de ouders als door de school, als een zware procedure beleefd.

---

² De Tweede Kamer heeft een motie van het Kamerlid Ypma (PvdA) aangenomen. Volgens deze motie krijgen ouders een instemmingsrecht ten aanzien van het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. Het gaat daarbij om de concrete zorg en ondersteuning die aan het kind wordt geboden (dus niet het 'wat', maar het 'hoe', de 'manier waarop'). Op het moment van schrijven van deze brochure is nog niet duidelijk of de regering deze motie gaat uitvoeren.

3. De gang naar de rechter

De gang naar de rechter is een mogelijkheid die voor iedere burger in principe vrijstaat. Toch kunnen er hoge drempels zijn, zoals:

- de proceskosten (griffierechten, advocaatkosten);
- het risico op beschadiging van de relatie met de school.

Het kan daarom aanbevelenswaardig zijn om een rechtsbijstandverzekering af te sluiten. Los daarvan beslecht de rechter in principe alleen het zakelijke geschil en niet de emotionele kanten van het conflict.

4. Een klacht indienen bij het College voor de Rechten van de Mens

Het College voor de rechten van de mens ziet onder andere toe op de naleving van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz) en de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB).

De wet garandeert dat voor mensen met een beperking doeltreffende aanpassingen worden gedaan, tenzij deze een school onredelijk belasten. In concrete gevallen kan het oordeel van het College worden gevraagd over de vraag of de aanpassingen voldoende en doeltreffend zijn, dan wel niet van de school kunnen worden gevraagd. Een procedure bij het College voor de rechten van de mens is zonder juridische ondersteuning te voeren, maar het verdient aanbeveling om, als dat mogelijk is, wel gespecialiseerde (juridische) ondersteuning in te roepen, zodat het geschil zo goed mogelijk aan het College wordt voorgelegd.

Het College streeft er naar om binnen 6 maanden een oordeel te geven. In sommige gevallen is er haast bij een oordeel, bijvoorbeeld als het gaat om een toelatingskwestie. De verzoeker kan dan om een spoedprocedure vragen. Bij een spoedprocedure streeft het College ernaar de zaak binnen acht weken na het indienen van de klacht af te handelen. De uitspraak is niet bindend, tenzij beide partijen van te voren met elkaar hebben afgesproken dat ze de uitspraak van het College zullen respecteren.

N.B. Deze beroepsmogelijkheid staat niet open voor ouders van kinderen in het speciaal onderwijs omdat de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte hierop niet van toepassing is.

5. Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering (en ontwikkelingsperspectief)

De mogelijkheden 2, 3 en 4 zijn nogal formeel en ingrijpend. Ze kunnen daardoor een hoge drempel voor ouders zijn. Daarom is er een extra, laagdrempelige mogelijkheid gekomen om geschillen tussen ouders en scholen over toelating, verwijdering en het ontwikkelingsperspectief te beslechten. Dit is de Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering. Voor de gang naar deze commissie is geen juridische bijstand noodzakelijk, maar het kan voor ouders wel verstandig zijn om zich juridisch te laten begeleiden.

De commissie bestaat uit drie personen met juridische, (ortho)pedagogische, psychologische, onderwijskundige en medische kennis. Ze brengt binnen een termijn van 10 weken een zwaarwegend advies aan de school uit nadat de ouders bezwaar hebben gemaakt tegen de beslissing van de school. Bij het advies wordt ook rekening gehouden met de (on)mogelijkheden van de school.

Als ouders een geschil bij de Tijdelijke geschillencommissie aanhangig hebben gemaakt, kan de school het kind niet definitief weigeren of verwijderen totdat de Tijdelijke geschillencommissie een oordeel heeft gegeven.

De Tijdelijke geschillencommissie is vooral bedoeld om oplossingen te bieden voor de eventuele aanloopproblemen bij de invoering van passend onderwijs. Ze wordt ondergebracht bij de Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht.

Geschillencommissie passend onderwijs

De tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs gaat van start op 1 augustus 2013 en wordt ondergebracht bij de Stichting Onderwijsgeschillen. Deze landelijke geschillencommissie voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van leerlingen;
- het ontwikkelingsperspectief.

Als het kind wordt verwijderd

Voordat een leerling van een basisschool wordt verwijderd, hoort de school de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt alleen plaats als de school er voor heeft gezorgd dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder 'andere school' kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Ook voor het voortgezet onderwijs regelt de wet dat een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte niet kan worden verwijderd voordat er een andere school is gevonden. Voor leerlingen die al onderwijs volgen op een school, maar bij wie de vraag naar extra ondersteuning pas aan het licht komt als ze al op een school zitten –de zogenaamde 'zittende leerlingen'– geldt dat de school eerst zelf probeert om de gevraagde ondersteuning te bieden. Wanneer de school de ondersteuning niet zelf kan bieden, moet ze voor een plek op een andere school zorgen. De school moet over een dergelijke beslissing overleg voeren met de ouders van de leerling.

2. Collectieve inspraak

Tot nu toe ging het steeds over de relatie kind-ouder-school, de gespreks- en beslis momenten waarbij de schoolleiding, de leraren en de ouders praten over het passend onderwijsaanbod aan een bepaald kind. Maar ook op het niveau van de school en het samenwerkingsverband hebben ouders, personeel en leerlingen bepaalde rechten.

Medezeggenschap op scholen

Iedere school heeft volgens de wet een medezeggenschapsraad (MR). In het basisonderwijs bestaat de MR voor de helft uit personeelsleden van de school en voor de andere helft uit ouders. In het voorgezet onderwijs is de ideale verhouding de helft personeel, een kwart ouders en een kwart leerlingen, maar het ouder- en leerlingendeel van de MR moet in ieder geval tezamen altijd uit net zoveel personen bestaan als het personeelsdeel van de MR. De MR-leden zijn door hun respectievelijke achterbannen, het personeel, de ouders en de leerlingen van de school gekozen. Je zou de MR dus een soort van 'gemeenteraad' of 'Tweede Kamer' van de school kunnen noemen.

De MR heeft advies- en instemmingsrechten. Deze rechten staan in de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Ze komen erop neer dat de school pas een definitief besluit kan nemen nadat eerst de mening van de MR is gevraagd en die mening zichtbaar bij het te nemen besluit is betrokken. De MR heeft een vetorecht als hij een instemmingsbevoegdheid heeft, het besluit kan dan namelijk niet doorgaan als de MR met onderbouwing 'nee' heeft gezegd. Bij adviesrecht, mag de school het advies van de MR gemotiveerd naast zich neerleggen, maar de MR kan hiertegen in verweer komen door naar de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG WMS) te stappen. De LCG WMS doet dan vervolgens een bindende uitspraak of het voorgenomen besluit van de school wel of geen doorgang kan vinden. Volgens de Wms moet de school aan haar MR advies vragen over het zogenaamde 'schoolondersteuningsprofiel'. Dit is het document waarin de school aan de ouders laat zien welke ondersteuning ze aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte kan en wil bieden.

Het schoolondersteuningsprofiel

Scholen moeten nadenken over de ondersteuning die zij aan hun leerlingen gaan bieden. Dat vraagt van de scholen veel organisatie en overleg. De school moet gaan inventariseren welke kennis en kunde zij in huis heeft en welke problematiek zij kan hanteren. Van het schoolbestuur en het samenwerkingsverband moet de school weten welke middelen –geld en extra voorzieningen- er beschikbaar zijn. Verder zijn de ambities van de school van belang. Hoe wil de school zich in de (nabije) toekomst profileren en zijn er voldoende middelen en deskundige menskracht om dat waar te maken? Tot slot kan de school ook opdrachten krijgen van haar schoolbestuur om zich in de ondersteuning van een bepaalde problematiek –bijvoorbeeld ADHD- te specialiseren. Al deze plannen, ambities en opdrachten komen tezamen in het schoolondersteuningsprofiel van de school. Het schoolondersteuningsprofiel is dus een belangrijk document. De school kan er immers op worden aangesproken. De schoolleiding stelt het schoolondersteuningsprofiel daarom zorgvuldig op. Ze doet dit samen met haar personeel en raadpleegt daarnaast het zorgadviesteam en andere deskundigen. Mogelijk zullen ook ouders en leerlingen worden bevraagd via klankbordgroepen, ouder- en leerlingbijeekkomsten en enquêtes.

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Iedere school stelt een schoolondersteuningsprofiel op. In dit profiel beschrijft de school welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. De school moet minimaal de basisondersteuning die in het samenwerkingsverband is afgesproken realiseren. Daarnaast kan de school extra ondersteuning aanbieden. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht op het vaststellen van het ondersteuningsprofiel. Alle schoolondersteuningsprofielen van de scholen in het samenwerkingsverband samen zorgen voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen passend onderwijs kunnen krijgen.

Het schoolondersteuningsprofiel maakt duidelijk of en waarin de school zich specialiseert (de extra ondersteuning) en wat de grenzen daarin zijn. Mogelijk dat het schoolondersteuningsprofiel (deels) bepalend kan zijn voor het budget dat de school krijgt van het samenwerkingsverband. Daarnaast speelt het schoolondersteuningsprofiel een rol in het toelatingsbeleid van de school.

Adviesrecht medezeggenschapsraad (MR)

Ten aanzien van de vaststelling van het schoolondersteuningsprofiel heeft de MR, zoals gezegd, een adviesbevoegdheid. De school moet daarom eerst aan de MR vragen wat hij van het voorgenomen schoolondersteuningsprofiel vindt, voordat het schoolondersteuningsprofiel definitief wordt vastgesteld. Dat moet de school ook doen als het schoolondersteuningsprofiel wordt gewijzigd of vernieuwd. Dat laatste moet ten minste eenmaal in de vier jaar. Op al deze momenten kan de MR een krachtig geluid laten horen en eventuele aanpassingen en aanvullingen aanbevelen.

Achterban raadplegen door de MR

Formeel mogen MR-leden dit advies helemaal zelf bedenken, maar als zij verstandig zijn, leggen zij eerst hun oor te luister bij hun achterbannen. Wat leeft er bij ouders, leerlingen en leraren? Via bijvoorbeeld enquêtes, gesprekken met klankbordgroepen, deskundigen, scholing en thema-avonden, kunnen MR-leden zich goed voorbereiden op het uitbrengen van een degelijk onderbouwd advies.

Initiatiefrecht

Tot nu toe is gesproken over het adviesrecht dat de MR heeft naar aanleiding van een voorstel van de school. Dit is een sterk adviesrecht omdat de MR, zoals gezegd, naar de geschillencommissie kan gaan als de school het advies niet opvolgt. Daarnaast bestaat er ook een 'zwak' adviesrecht, het initiatiefrecht. Medezeggenschapsraden hoeven namelijk niet altijd een voorstel van de school af te wachten, maar kunnen ook zelf met voorstellen komen. Die voorstellen kunnen ook over het passend onderwijsaanbod van de school en het schoolondersteuningsprofiel gaan. De school moet serieus met deze voorstellen omgaan. De Wet medezeggenschap op scholen zegt dat ze binnen drie maanden een schriftelijke en met redenen omklede reactie op de voorstellen van de MR moet geven. Ook moet ze de MR in de gelegenheid stellen om eerst overleg met haar te voeren. Maar één ding kan de MR in dit geval meestal niet: bij afwijzing van het voorstel kan de MR niet naar de geschillencommissie –vandaar de term 'zwak adviesrecht'–, tenzij in het MR-reglement uitdrukkelijk is geregeld dat dat wel kan. Toch is het initiatiefrecht een heel belangrijk instrument voor de MR. Het is de manier om zelf onderwerpen en aandachtspunten aan te reiken voor de beleidsagenda van de school.

Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband

Schoolbesturen zijn wettelijk verplicht om deel te nemen aan een samenwerkingsverband. De wijze waarop de schoolbesturen de organisatie van het samenwerkingsverband vormgeven, is echter vrij. Zo kan men bijvoorbeeld kiezen voor een vereniging of een stichting. Van belang is dat het samenwerkingsverband een rechtspersoon is en daardoor zelfstandig beslissingen kan nemen, personeel in dienst kan hebben en geld en middelen kan beheren. Een samenwerkingsverband heeft in ieder geval de volgende taken:

- Het zorgen voor een samenhangend geheel van voorzieningen, zodat er voor alle leerlingen een passend onderwijsaanbod is (geen thuiszitters);
- Verdeling van de middelen en gelden over de schoolbesturen en scholen;
- Het opstellen van een plaatsingscriteria en -procedures voor leerlingen die naar het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs gaan;
- Het zorg dragen voor een goede informatievoorziening aan ouders, personeel en leerlingen;
- Het opstellen van het terug- en overplaatsingsbeleid naar het basis- en voortgezet onderwijs.

Hieruit volgt dat er in het samenwerkingsverband belangrijke beslissingen worden genomen die scholen, leraren, ouders en leerlingen direct raken. Die beslissingen vinden hun weerslag in het zogenaamde ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband dat minstens eenmaal in de vier jaar wordt opgesteld. Het ondersteuningsplan is het document waarin het samenwerkingsverband beschrijft hoe passend onderwijs in de regio wordt georganiseerd. Daarbij kijkt het samenwerkingsverband goed naar de schoolondersteuningsprofielen van de scholen. Het ondersteuningsaanbod moet immers dekkend zijn.

Ondersteuningsplan

Binnen het samenwerkingsverband maken de besturen met elkaar afspraken over de manier waarop alle leerlingen in het samenwerkingsverband zo goed mogelijk de passende ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben. Deze afspraken worden vastgelegd in het ondersteuningsplan.

In het ondersteuningsplan staat onder andere:

- het niveau van basisondersteuning (ondersteuning die alle scholen moeten bieden) beschreven;
- de criteria en procedure voor verwijzing naar het speciaal onderwijs;
- het verdelen van het budget voor extra ondersteuning;
- de beoogde kwantitatieve en kwalitatieve resultaten;
- de informatieverstrekking aan ouders over de ondersteuningsvoorzieningen en mogelijkheden voor onafhankelijke ondersteuning.

Het ondersteuningsplan geldt maximaal voor vier jaar en wordt ter instemming voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad (OPR). Ook wordt het ondersteuningsplan besproken met alle gemeenten in de regio in een op overeenstemming gericht overleg. Voor 1 mei voorafgaand aan het eerste schooljaar waarop het ondersteuningsplan betrekking heeft, moet dit plan aan de inspectie worden toegestuurd.

Ondersteuningsplanraad

Omdat er binnen het samenwerkingsverband beslissingen worden genomen die voor personeelsleden, ouders en leerlingen grote consequenties hebben, heeft de wetgever een nieuw medezeggenschapsorgaan in het leven geroepen, de ondersteuningsplanraad. Deze raad heeft een instemmingsbevoegdheid gekregen ten aanzien van de vaststelling of (tussentijdse) wijziging van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Dat betekent dus dat het samenwerkingsverband alleen met zijn ondersteuningsplan aan de slag kan als de ondersteuningsplanraad hiermee heeft ingestemd.

De ondersteuningsplanraad bestaat in het basisonderwijs voor de ene helft uit personeelsleden van de scholen en voor de andere helft uit ouders. In het voortgezet onderwijs is de verdeling de ene helft personeel en de andere helft leerlingen en ouders. De wet kent geen minimum of maximum aantal leden. Het is echter wel de bedoeling dat de ondersteuningsplanraad een reële, maar werkbare afspiegeling van de populatie van het samenwerkingsverband vormt. In de regel zal de ondersteuningsplanraad dus meer dan 2 (in het voortgezet onderwijs 4) leden tellen, maar ook weer geen tientallen. De ondersteuningsplanraad komt door getrapte verkiezingen tot stand. Het zijn namelijk de MR-leden van de scholen in het samenwerkingsverband die de OPR-leden kiezen. Wel is het zo dat ieder personeelslid, ouder en –in het voortgezet onderwijs- leerling van het samenwerkingsverband zich verkiesbaar mag stellen.

Naast het instemmingsrecht over het ondersteuningsplan heeft de ondersteuningsplanraad, net als de MR van iedere school, het initiatiefrecht. Dat betekent dat de ondersteuningsplanraad aan het bestuur van het samenwerkingsverband gevraagd en ongevraagd voorstellen mag doen. Het samenwerkingsverband moet hierop binnen drie maanden een schriftelijke en met redenen omklede reactie geven. Ook moet het bestuur van het samenwerkingsverband de ondersteuningsplanraad in de gelegenheid stellen om met hem overleg over de gedane voorstellen te voeren. Als het bestuur van het samenwerkingsverband het initiatiefvoorstel van de ondersteuningsplanraad niet honoreert, kan de ondersteuningsplanraad niet via de geschillencommissie alsnog zijn gelijk halen.

Ondersteuningsplanraad (OPR)

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn verplicht een ondersteuningsplanraad in te stellen. Dit is de medezeggenschapsraad (MR) van het samenwerkingsverband. De ondersteuningsplanraad bestaat voor de helft uit personeel en voor de helft uit ouders (en leerlingen). De leden van de ondersteuningsplanraad worden afgevaardigd door de leden van de MR-en van de scholen in het samenwerkingsverband. De OPR heeft instemmingsbevoegdheid ten aanzien van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Dit betekent dat de OPR moet instemmen met het plan, voordat het kan worden vastgesteld en uitgevoerd.

Achterbanraadpleging door de ondersteuningsplanraad

Net als de leden van MR van een school, zijn de leden van de ondersteuningsplanraad niet verplicht om hun achterbannen te raadplegen. Ze kunnen dus in principe naar eigen inzicht oordelen en beslissen.

Maar het is verstandig als zij zich steeds op de hoogte stellen van wat er in het samenwerkingsverband onder ouders, personeelsleden en leerlingen leeft. Zo behoort de ondersteuningsplanraad open te staan voor de input vanuit de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden binnen het samenwerkingsverband. Maar ook informatie verkregen via, bijvoorbeeld, ouderinitiatieven, achterbanraden, themabijeenkomsten en enquêtes kan voor de ondersteuningsplanraad waardevolle informatie opleveren. Daarnaast behoort de

ondersteuningsplanraad er voor te zorgen dat de personeelsleden, ouders en leerlingen kennis kunnen nemen van wat er in de ondersteuningsplanraad wordt besproken. Dat kan, bijvoorbeeld, via nieuwsbrieven en gepubliceerde verslagen op de website van het samenwerkingsverband. Aan te raden is dat iedere ondersteuningsplanraad ten minste een eigen e-mailadres heeft, zodat personeelsleden, ouders en leerlingen rechtstreeks met de ondersteuningsplanraad kunnen communiceren. Het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs stelt voor iedere ondersteuningsplanraad een gratis website voor de achterbancommunicatie beschikbaar.

Overleg samenwerkingsverband met gemeenten

Samenwerkingsverbanden voeren ook 'op overeenstemming gericht overleg' met de gemeenten in het samenwerkingsverband. Bij het opstellen van het ondersteuningsplan moet er namelijk op worden gelet dat het ondersteuningsaanbod aansluit op, bijvoorbeeld, het aanbod van de jeugdzorg, preventieprogramma's en het leerlingenvervoer in de regio. Ook zijn de schoolgebouwen meestal in het beheer van de gemeenten. Het een en ander betekent dat de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraden hun stempel op het passend onderwijs in het samenwerkingsverband kunnen drukken. Voor personeelsleden en ouders is het daarom zinvol om niet alleen bij de Tweede Kamerverkiezingen, maar ook bij de gemeenteraadsverkiezingen goed te letten op wat de verschillende partijen met passend onderwijs willen. Je stem kan een verschil maken!

MR personeel samenwerkingsverband

Het kan zijn dat het samenwerkingsverband als organisatie personeel in dienst neemt. Denk hierbij, bijvoorbeeld, aan een secretariaat en een bestuursbureau. Let wel, dit personeel is dus niet in dienst bij de schoolbesturen die deelnemen aan het samenwerkingsverband. De inspraak van het personeel van het samenwerkingsverband verloopt via een aparte medezeggenschapsraad (MR-P) die niet met de ondersteuningsplanraad mag worden verward. Deze medezeggenschapsraad houdt zich alleen bezig met zaken die het personeel van het samenwerkingsverband aangaan.

Meer informatie

Over een aantal hier besproken onderwerpen bestaan aparte handreikingen die dieper op het onderwerp ingaan. Zo zijn er handreikingen beschikbaar over het schoolondersteuningsprofiel en over de oprichting van de ondersteuningsplanraad. Alle handreikingen zijn te downloaden op de website van het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs (www.medezeggenschap-passendonderwijs.nl) onder advies en ondersteuning. Mocht u nog vragen hebben, kunt u deze stellen aan de helpdesk van het Steunpunt (info@medezeggenschap-passendonderwijs.nl).